

נר שמואל

לע"נ ר' שמואל ב"ר יצחק זצ"ל

יום ראשון י"ג בסיון תשע"ה

שו"ת סיכום הדף היומי

מייל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מייל או לפקס.

נדריים - ז

1. באלו עוד מקומות נסתפקו האם מועיל בהן דין יד [מלבד קידושין ופאה]?

- א. האם יש יד לצדקה - ובאופן שאמר 'זוז זה יהיה לצדקה וזה גם' - נוסח זה מושלם, ונסתפקו כשאמר 'זוז זה יהיה לצדקה וזה' האם יש יד לצדקה, ומפרשים 'זה גם' או שאין יד לצדקה ומתפרש זה יהיה להוצאה - ואע"פ שהוא יד מוכיח מסתפקים האם המועיל בצדקה. צדדי הספק: כיון שהוקש צדקה לקורבנות [בפיך - זו צדקה] כשם שקרבנות יש להן יד אף בצדקה יש יד, או שמא הוקש רק לענין בל תאחר האם יש יד להפקר - דהיינו אם תמצא לומר שיש יד לצדקה כיון שאין היקש למחצה, יש להסתפק האם הפקר נחשב כצדקה, או שמא שונה הוא מצדקה שראויה רק לעניים, ואילו הפקר ראוי גם לעשירים.
- ג. רבינא: האם יש יד לבית הכסא - אם ייחד מקום לבית הכסא בנוסח שאינו מושלם, האם חל עליו דין בית הכסא שאסור לומר בו כל דבר שבקדושה - ובאופן שאמר 'בית זה יהיה בית הכסא ובית זה גם' פשיטא שהוא גם בית הכסא שהרי אמר לשון מושלם, ונסתפקו כשאמר 'ובית זה' ולא אמר גם האם יש יד, ומפרשים כוונתו 'זה יהיה בית הכסא' או שאין יד ומפרשים כוונתו 'זה יהיה לתשימש בעלמא'. ומעיקרא רבינא הסתפק האם בכלל מועיל זימון לבית הכסא או בית המרחץ, וספקו כאן הוא רק להצד שמועיל זימון. תיבעי!

2. מנודה אני לך - ר"ע היה חוכך בזה להחמיר, מדוע לא שנינו ר"ע מחמיר? אביי: כיון שר"ע מודה, לענין מלקות שאינו לוקה מספק.

3. מנודה אני לך - במה נחלקו ר"ע וחכמים?

- א. רב פפא: 'נדינא מינך' [שאני אוכל לך] - לכו"ע אסור, שזה בוודאי לשון ריחוק. 'משמתנא מינך' [שאני אוכל לך] - לכו"ע מותר כיון שזה לשון נידוי ולא לשון נדר. ונחלקו במנודה אני לך' - לר"ע הוא לשון נידוי, הרחקה. לרבנן הוא לשון שמתא, נידוי.
- ב. רב חסדא: נחלקו במשמתנא, ומצינו שכך דעתו, מהמעשה באדם שאמר 'משמתנא בנכסיה דבריה דרב ירמיה בר אבא' ובא לשאול את רב חסדא, האם אכן נאסר, אמר לו: אין מי שחושש לדעתו של ר' עקיבא ואין בדברך נדר.

4. כשבאים להתיר נידוי האם צריכין להתירו בפני המנודה?

רבי אילא בשם רב: נדהו בפניו - אין מתירין לו אלא בפניו [למניעת חשד], נדהו שלא בפניו - מתירין לו בין בפניו בין שלא בפניו.

5. רב חנין אמר רב: השומע הזכרת השם מפי חבירו - צריך לנדונו. מה הדין אם לא נידהו?

הוא עצמו ראוי להתנדות, שכל מקום שהזכרת השם מצויה - שם עניות מצויה, ועניות כמיתה, שנאמר: כי מתו כל האנשים. וכיון שעדיין היו חיים, בהכרח הכוונה שירדו מנכסיהם. ותניא: כל מקום שנתנו חכמים עיניהם - או מיתה או עוני.

6. ר' אבא סיפר: עמדתי לפני רב הונא בשעה ששמע אשה שהוציאה הזכרת השם לבטלה, ונידה אותה והתיר לה בפניה לאלתר. אלו ג' הלכות למדו מזה?

- א. השומע הזכרת השם מפי חבירו - צריך לנדונו.
- ב. נידהו בפניו - אין מתירין לו אלא בפניו.
- ג. אין בין נידוי להפרה ולא כלום, ואפשר להתיר מיד.

7. רב גידל בשם רב: תלמיד חכם יכול לנדות את עצמו ואח"כ להפר לעצמו. מה החידוש בזה?

שלא נאמר 'אין חבוש מתיר עצמו מבית האסורין'

באיזה אופן מנדה את עצמו - כמו מר זוטרא חסידא, כאשר היה אחד מתלמידי הישיבה מתחייב נידוי, היה בתחילה מנדה את עצמו ואח"כ מנדה את התלמיד, וכשהיה נכנס לביתו היה מתיר עצמו כדי שלא יצטרכו בני ביתו להתרחק ממנו, ואח"כ היה מתיר את התלמיד.

"אינו דומה השונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה ואחת" (חגיגה ט)